การจัดการองค์ความรู้

(Knowledge Management)

เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระ

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครนายก

กรมส่งเสริมสหกรณ์

สิงหาคม ๒๕๖๓

คำนำ

ปัจจุบัน “ปัญหาหนี้ค้าง” ถือเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะระบบสหกรณ์ หากสหกรณ์มีหนี้ค้างชำระจำนวนมาก และไม่สามารถเรียกเก็บหนี้ได้ตามกำหนด สหกรณ์จะขาดสภาพคล่อง และจะเกิดปัญหาด้านการเงินตามมาทันที ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้ค้างชำระอาจเกิดจากด้านเศรษฐกิจ สังคม และภัยธรรมชาติ ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้และวินัยทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์ประสบปัญหาหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น และสะสมอย่างต่อเนื่อง หากปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไข ย่อมส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ทำให้ขาดสภาพคล่อง ขาดเงินทุนหมุนเวียน เกิดปัญหาการดำเนินธุรกิจและขาดทุนได้ในอนาคต

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครนายก ได้รับนโยบายจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ โดยสร้างความเข้มแข็ง และยกระดับความสามารถของสหกรณ์ให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน และได้ดำเนินการจัด “โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ แก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสหกรณ์ ปีงบประมาณ ๒๕๖๒” พร้อมทั้งสร้างทีมงาน โดยใช้กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างสหกรณ์กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสหกรณ์ ให้สามารถลดจำนวนหนี้ค้าง รวมทั้งหาแนวทางป้องกันมิให้เกิดซ้ำขึ้นมาอีก และแผนการดำเนินธุรกิจของสมาชิก เป็นการลดภาระต้นทุนการดำเนินธุรกิจและส่งผลให้สหกรณ์สามารถเพิ่มปริมาณธุรกิจสหกรณ์ สร้างความเข้มแข็งให้สหกรณ์ได้ตามนโยบายที่กรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนด

กลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์
สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครนายก

การจัดการองค์ความรู้

(Knowledge Management)

เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระ

การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ทำธุรกิจสินเชื่อ โดยหัวใจหลักของการทำธุรกิจสินเชื่อคือบริหารจัดการหนี้ให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการบริหารจัดการหนี้ที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อการสำรองหนี้ของสหกรณ์และผลการดำเนินของสหกรณ์ โดยก่อนที่จะใช้มาตรการแก้ไขปัญหาหนี้แนวทางใดก็ตาม ต้องหาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้ค้างชำระ แนวทางป้องกันไม่ให้เกิดหนี้ค้างชำระซ้ำ วิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ในปัจจุบัน รวมถึงหลักประกันยังคุ้มหนี้หรือไม่หรือมีการเสื่อมของหลักประกัน ดังนั้น การกำหนดมาตรการแก้ปัญหาหนี้จะต้องพิจารณาถึงสาเหตุของปัญหา เพื่อกำหนดกลยุทธ์หรือกำหนดแนว ทางการแก้ไข โดยมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ มีดังนี้

(๑) การผ่อนผันชำระหนี้

การผ่อนผันชำระหนี้คือการที่ลูกหนี้และเจ้าหนี้ทำข้อตกลงประนอมหนี้กันก่อนที่หนี้จะถึงกำหนดชำระหรือค้างชำระ เช่น เมื่อลูกหนี้พบว่าธุรกิจเริ่มมีปัญหา แต่ยังไม่รุนแรงมากนัก จึงมาขอเจรจาและปรึกษาหารือ เพื่อขอผัดผ่อนการชำระหนี้ โดยดำเนินการภายใต้สัญญาเงินกู้เดิมที่มีอยู่ ด้วยแนวทางพักชำระหนี้และ/หรือการปรับงวดชำระหนี้ โดยมีเครื่องมือในการผัดผ่อนชำระหนี้ ดังนี้

ก. ลดเงินต้น อาจลดยอดการชำระเงินต้นลงในช่วงแรกแล้วค่อยเพิ่มขึ้นภายหลัง เพื่อเป็นการผ่อนภาระในการชำระหนี้ในช่วงที่มีปัญหา หรืออาจเกิดปัญหาในระยะสั้นๆ

ข. ลดอัตราดอกเบี้ย อาจลดอัตราดอกเบี้ยลงในช่วงแรกแล้วค่อยเพิ่มขึ้นภายหลัง วิธีนี้ อาจทำให้รายได้ของสหกรณ์ลดลงไม่เป็นไปตามเป้าหมาย หรืออาจค้างส่วนต่างไว้ แล้วไปผ่อนชำระภายหลัง

ค. พักเงินต้น ไม่พักดอกเบี้ย ซึ่งเป็นการยกเว้นการชำระเงินต้นไว้ก่อนในระยะแรก แล้วค่อย ผ่อนงวดภายหลัง วิธีนี้จะเป็นการเก็บดอกเบี้ยเต็ม แต่เงินต้นลดลงช้า

ง. พักดอกเบี้ย ไม่พักเงินต้น แต่เพิ่มงวดเงินต้นให้สูงขึ้น วิธีนี้จะทำให้เงินต้นลดลงเร็ว และทำให้ภาระดอกเบี้ยจะลดลงด้วย ส่วนดอกเบี้ยที่พักค้างอยู่ให้ผ่อนชำระในภายหลัง

จ. พักเงินต้นและดอกเบี้ย วิธีนี้จะใช้ก็ต่อเมื่อลูกหนี้มีหลักทรัพย์ที่ดีเป็นประกัน แล้ว ค่อยผ่อนชำระระยะยาวในภายหลัง เมื่อมีเงินได้เพิ่มขึ้น โดยทั่วไประเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์จะกำหนดว่า “ในกรณีที่ผู้กู้มีคำขอเป็น หนังสือ และคณะกรรมการดำเนินการเห็นว่ามีเหตุอันสมควรผ่อนผันเป็นพิเศษ คณะกรรมการดำเนินการ จะผ่อนเวลาการส่งเงินงวดชำระหนี้สำหรับเงินกู้สามัญให้แก่ผู้กู้คราวละหนึ่ง หรือหลายเดือนก็ได้ แต่การ ผ่อนเวลาเช่นว่านี้ รวมทั้งหมดสำหรับเงินกู้สามัญรายหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกินหกเดือน” ในกรณีนี้ นายทะเบียน ได้วินิจฉัยว่า การผ่อนเวลานี้ จะให้ได้เฉพาะต้นเงินกู้เท่านั้น สำหรับดอกเบี้ยเงินกู้สมาชิกจะต้องชำระตามปกติ

(๒) การปรับโครงสร้างหนี้

การปรับโครงสร้างหนี้ คือ การขยายระยะเวลาในการชำระหนี้ที่มีหนี้เงินกู้ค้างชำระ ซึ่งอาจจะเป็นเจ้าหนี้รายใหม่ หรือเจ้าหนี้รายเดิมก็ได้ แต่หนี้ของลูกหนี้ไม่หมดไป เพียงแต่ยืดระยะเวลาในการผ่อนนานขึ้น ซึ่งอาจเป็นการแปลงหนี้ใหม่ (ทำสัญญาใหม่) หรือไม่เป็นการแปลงหนี้ใหม่ โดยการรวมหนี้ให้เป็นยอดเดียว ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระคือ หาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้ค้างชำระ แนวทางป้องกันไม่ให้เกิดหนี้ค้างชำระซ้ำ วิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ในปัจจุบัน รวมถึงหลักประกันยังคุ้มหนี้หรือไม่หรือมีการเสื่อมของหลักประกัน เครื่องมือในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ดังนี้

/ ก. ปรับโครงสร้าง...

ก. ปรับโครงสร้างจากระยะสั้นเป็นระยะยาว เป็นการปรับระยะเวลาผ่อนชำระให้ยาวขึ้น และปรับงวดชำระหนี้ให้มีวงเงินน้อยลง เพื่อลดภาระในการผ่อนชำระของลูกหนี้ สิ่งที่ต้องพิจารณา คือ การกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ที่เหมาะสมความสามารถชำระหนี้ของลูกหนี้ แต่ต้องไม่ใช่ก่อให้เกิดความเสี่ยงกับสหกรณ์มากเกินไป เพราะจะเป็นการแก้ไขหนี้เสีย NPL ในปัจจุบัน แต่จะเป็นการสร้างหนี้เสีย NPL ในอนาคต ซึ่งเป็นการปัดปัญหาและภาระในปัจจุบันไปไว้ในอนาคต

ข. การปรับโครงสร้างการผ่อนงวดชำระหนี้ เป็นการคำนวณวิธีการผ่อนงวดชำระหนี้หรือการคำนวณอัตราการผ่อนชำระหนี้ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น Declining Rate, Effective Rate และ Increasing Rate

ค. การรวบหนี้และให้เงินกู้เพิ่มขึ้น เป็นการรวบรวมยอดหนี้ทั้งหมด แล้วพิจารณาปรับ โครงสร้างเป็นสัญญายอดเงินกู้ใหม่ โดยอาจให้เงินกู้เพิ่มขึ้น เพื่อให้ลูกหนี้มีทุนในการประกอบอาชีพ เพื่อให้เกิดรายได้ในอนาคตในการชำระหนี้

ง. การแปลงหนี้เป็นทุน เป็นวิธีหนึ่งของบริษัทมหาชน ที่ให้มีการออกหุ้นเพิ่มทุนใหม่ แล้วให้เจ้าหนี้แปลงหนี้ที่มีอยู่เป็นทุน โดยมีกฎกระทรวงของกระทรวงพาณิชย์กำหนดหลักเกณฑ์และ วิธีการไว้ แต่วิธีนี้ไม่สามารถใช้ได้ในกิจการสหกรณ์

(๓) การเปลี่ยนตัวลูกหนี้

การเปลี่ยนตัวลูกหนี้ คือ กรณีแปลงหนี้ใหม่โดยเปลี่ยนตัวลูกหนี้คู่กรณีที่เกี่ยวข้อง คือ เจ้าหนี้ลูกหนี้เดิม และลูกหนี้คนใหม่ หรือ ตกลงกันระหว่างเจ้าหนี้ กับลูกหนี้คนใหม่เลยก็ได้แต่ต้องไม่ขืนใจลูกหนี้เดิม โดย

๑. ผู้รับโอนหนี้ต้องเป็นทายาทของผู้ตาย (ลูกหนี้เดิม)

๒. ผู้รับโอนหนี้เป็นทายาทผู้ได้รับสิทธิในการรับโอนทรัพย์สินของลูกหนี้ที่จำนองไว้

(๔) การตัดจำหน่ายลูกหนี้เป็นหนี้สูญ

การตัดจำหน่ายลูกหนี้เป็นหนี้สูญ คือ การจำหน่ายหนี้ออกจากบัญชี เนื่องจากมีการติดตามหนี้จนถึงที่สุดแล้ว แต่ยังไม่ได้รับการชำระหนี้ โดยมีความหมายของคำที่ใช้สำหรับการตัดจำหน่ายลูกหนี้เป็นหนี้สูญ ดังนี้

ลูกหนี้ หมายถึง สิทธิเรียกร้องที่สหกรณ์จะได้รับชำระหนี้จากบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นในรูปเงินสด สินค้าหรือบริการ ซึ่งชื่อของลูกหนี้จะแตกต่างกันตามลักษณะของธุรกิจที่ก่อให้เกิดลูกหนี้ และลักษณะการเกิดสิทธิเรียกร้องนั้น

หนี้สูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่ได้ติดตามทวงถามจนถึงที่สุดแล้วแต่ไม่ได้รับชำระหนี้ และได้จำหน่ายออกจากบัญชีลูกหนี้

หนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ และถือเป็นค่าใช้จ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น แต่ยังไม่ได้ตัดจำหน่ายออกจากบัญชี

ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง จำนวนที่กันไว้สำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ และถือเป็นบัญชีปรับมูลค่าที่ตั้งขึ้นเพื่อแสดงเป็นรายการหักจากบัญชีลูกหนี้ในงบการเงินเพื่อให้คงเหลือ เป็นมูลค่าสุทธิของลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บได้

หนี้ที่จะตัดจำหน่ายออกจากบัญชีลูกหนี้เป็นหนี้สูญได ตองเป็นหนี้ที่มีลักษณะดังนี้

(๑) ต้องเป็นหนี้ที่เกิดจากการประกอบกิจการ หรือเนื่องจากการประกอบกิจการของ สหกรณ์

(๒) ต้องเป็นหนี้ที่มีหลักฐานโดยชัดแจ้งที่สามารถฟ้องลูกหนี้ได (หนี้ที่ไม่ขาดอายุความ)

(๓) ตองมีหลักฐานการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ตามสมควรแกกรณี หรือมีการฟ้องคดีแล้ว แต่ไมได รับการชำระหนี้โดยปรากฏว่า

(ก) ลูกหนี้ถึงแกความตายหรือเป็นคนสาบสูญหรือมีหลักฐานว่าหายสาบสูญไปและไม มีทรัพย์สินหรือสิทธิใด ๆ จะเรียกร้องให้ชำระหนี้ได หากฟ้องคดีไปก็ทำให้เสียค่าใช้จ่ายมากยิ่งขึ้นไมคุ้มกับหนี้ที่จะได้รับชำระ หรือ

/ (ข) ลูกหนี้เลิกกิจการ...

(ข) ลูกหนี้เลิกกิจการ และมีหนี้ของเจ้าหนี้รายอื่นมีปุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของ ลูกหนี้ และอยู่ในลำดับที่จะได้รับชำระหนี้ก่อนเป็นจำนวนมากกว่าทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือ

(ค) ได้ดำเนินการฟ้ององลูกหนี้ในคดีแพ่งหรือได้ยื่นคำขอเฉลี่ยหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องในคดีแพ่งและในกรณีนั้น ๆ ได้มีคำบังคับหรือคำสั่งของศาลแล้ว แต่ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ จะชำระหนี้ได้ หรือ

(ง) ได้ดำเนินการฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลาย หรือได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องในคดีล้มละลาย และในกรณีนั้น ๆ ได้มีการประนอมหนี้กับลูกหนี้ โดยศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยกับการประนอมหนี้นั้น หรือ

(จ) ลูกหนี้ถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลมละลาย และได้มีการแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ครั้งแรกแล้ว

(๔) หากเป็นหนี้ที่เกิดจากการทุจริตหรือความบกพร่องในการดำเนินการของ กรรมการดำเนินการ หรืออดีตกรรมการดำเนินการ หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ หรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสหกรณ์ หนี้ดังกล่าวต้องมีการติดตามทวงถามตามสมควรแกกรณีจนถึงที่สุดแล้ว หากจะฟ้องลูกหนี้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายไม่คุ้มกับหนี้ที่จะได้รับชำระหนี้ หรือมีการฟ้องคดีแล้วแต่ไม่ได้รับชำระหนี้อันเนื่องมาจากกรณีเช่นเดียวกับ ขอ (๓)

การตัดจำหน่ายลูกหนี้เป็นหนี้สูญ กระทำได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ดังนี้

(๑) ต้องเป็นหนี้ที่มีลักษณะตามข้อ ๔(๑) แต่ในกรณีที่ **ลูกหนี้แต่ละรายมีจำนวนหนี้รวมกันไม่เกินสามหมื่นบาท** การตัดจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้แต่ละรายดังกล่าวให้กระทำได้โดยไม่ต้องปฏิบัติตาม ข้อ ๔(๓) ก็ได้ ถ้าปรากฏว่าได้มีหลักฐานการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ตามสมควรแก่กรณีแล้วแต่ไม่ได้รับชำระหนี้ และหากจะฟ้องลูกหนี้ก็จะต้องเสียค่าใช้จ่ายไม่คุ้มกับหนี้ที่จะได้รับชำระ

(๒) ต้องเป็นหนี้ที่มีการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไว้เต็มจำนวนหนี้ที่จะขอตัดจำหน่ายแล้วในคราวปิดบัญชีประจำปี ก่อนการขออนุมัติตัดจำหน่ายหนี้สูญ

(๓) ในการเตรียมการเสนอที่ประชุมใหญ่พิจารณาอนุมัติตัดจำหน่ายหนี้สูญให้สหกรณ์จัดให้มีข้อมูลดังนี้

- จำนวนหนี้ที่ขออนุมัติตัดจำหน่ายจากบัญชี
- คำชี้แจงสภาพหลักฐานและการดำเนินการติดตามทวงถามหนี้
- เหตุผลในการขอตัดจำหน่ายหนี้สูญ
- ความเห็นของคณะกรรมการดำเนินการ

(๔) คณะกรรมการดำเนินการต้องกำหนดวาระการประชุมใหญ่เรื่องการตัดจำหน่ายหนี้สูญพร้อมทั้งสรุปเรื่องโดยย่อ แจ้งเป็นหนังสือให้สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกทราบก่อนการประชุมใหญ่ไม่น้อยกว่า ๗ วัน ซึ่งในหนังสือแจ้งสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกนั้นต้องมีรายละเอียดตาม (๓) แนบท้ายด้วย

(๕) ถ้าที่ประชุมใหญ่พิจารณาแล้วเห็นควรให้มีการตัดจำหน่ายหนี้สูญได้จะต้องมีมติอนุมัติโดยมีคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกที่มาประชุม

(๖) เมื่อที่ประชุมใหญ่มีมติอนุมัติให้ตัดจำหน่ายหนี้สูญได้ ให้บันทึกไว้ในรายงานการประชุมด้วยว่าการอนุมัติตัดจำหน่ายหนี้สูญเป็นเพียงการปฏิบัติทางบัญชีเท่านั้น มิได้เป็นการระงับ ซึ่งสิทธิเรียกร้องจากผู้ต้องรับผิดชอบต่อสหกรณ์แต่อย่างใด

อนึ่ง สำหรับดอกเบี้ยค้างรับและค่าปรับค้างรับของลูกหนี้รายที่จะตัดจำหน่ายเป็น หนี้สูญ ให้ดำเนินการขอตัดจำหน่ายไปในคราวเดียวกับการขอตัดจำหน่ายลูกหนี้เป็นหนี้สูญ โดยดอกเบี้ย ค้างรับและค่าปรับค้างรับที่จะขอตัดจำหน่ายเป็นหนี้สูญได้ต้องมีการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไว้เต็มจำนวนในคราวปิดบัญชีประจำปีก่อนการขออนุมัติตัดจำหน่ายหนี้สูญ

/ ๕. การดำเนินคดี...

๕.การดำเนินคดีตามกฎหมาย

ในการผ่อนผันการชำระหนี้หรือการปรับโครงสร้างหนี้ จะเกิดขึ้นด้วยความร่วมมือของลูกหนี้และเจ้าหนี้ ที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาหนี้ให้สำเร็จ ลูกหนี้ต้องมีความตั้งใจในการแก้ไขให้ลุล่วงด้วย หากลูกหนี้ไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาหรือไม่มีความสามารถในการชำระหนี้เพียงพอ การดำเนินการในขั้นตอนสุดท้าย คือ การดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป หรือ การฟ้องทางแพ่งให้ชำระหนี้และการบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์มาชำระหนี้ ซึ่งสหกรณ์จะใช้เป็นวิธีสุดท้าย เนื่องจากมีขั้นตอนเป็นจำนวนมาก ที่ต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามวิธีที่กฎหมายกำหนด

ขั้นตอนในการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสหกรณ์

๑. การแต่งตั้งทีมงานแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสหกรณ์

ทีมงานในการปฏิบัติงานร่วมกับสหกรณ์ เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระ ประกอบด้วย

๑.๑ ทีมแก้ไขปัญหา (ทีมโค้ช) ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายจากสานักงานสหกรณ์จังหวัด ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์จากกลุ่มงานฯ จังหวัด และกลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ที่รับผิดชอบสหกรณ์แต่ละแห่ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ ทีมปฏิบัติงาน เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาหนี้สินของสหกรณ์เป้าหมาย ที่จะแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิก ประกอบด้วย คณะกรรมการดาเนินการ ฝ่ายจัดการ ประธานกลุ่มที่สมาชิกมีหนี้ค้างชำระ

๒. จัดทำแผนปฏิบัติการ Action Plan ในการขับเคลื่อน

๓. การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การนาข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา และจัดทำแผนต่าง ๆ ด้วยกระบวนการแบบมีส่วน

๓.๑ การจัดเก็บข้อมูลสถานภาพสหกรณ์ เพื่อวิเคราะห์สถานภาพสหกรณ์ที่แท้จริง เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาหนี้

๓.๒ การจัดเก็บข้อมูลของลูกหนี้รายบุคคลของสหกรณ์ เพื่อวิเคราะห์สถานภาพลูกหนี้ตามอายุหนี้ (๑-๕ ปี, ๖-๑๐ ปี และ ๑๐ ปีขึ้นไป) แบ่งกลุ่มปัญหาตามสถานะหนี้และจัดแบ่งตามความหนักเบาของปัญหา โดยจัดแบ่งกลุ่มลูกหนี้ตามศักยภาพและความสามารถในการชำระหนี้ ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ สมาชิกมีศักยภาพและความสามารถในการชำระหนี้สูง

: สมาชิกมีศักยภาพสูงและยังสามารถประกอบอาชีพได้ปกติ และมีกระแสเงินสดเพียงพอสำหรับการชำระหนี้ปกติ ลูกหนี้ชำระหนี้สม่ำเสมอ

กลุ่มที่ ๒ สมาชิกมีศักยภาพและความสามารถในการชาระหนี้ปานกลาง

: สมาชิกมีศักยภาพปานกลางและยังสามารถประกอบอาชีพได้ปกติ และมีกระแสเงินสดเพียงพอสำหรับการชำระหนี้ตามกำหนดชำระหนี้ได้บางส่วน (รายได้น้อยกว่าภาระหนี้ที่ต้องชำระ) ลูกหนี้ที่มีปัญหาการชำระหนี้ติดลบ (ผิดนัดชำระหนี้บ้าง)

กลุ่มที่ ๓ สมาชิกมีศักยภาพและความสามารถในการชำระหนี้ต่ำ

: สมาชิกมีศักยภาพต่ำ มีภาระหนี้หนัก แต่ยังประกอบอาชีพได้ปกติ มีกระแส เงินสดไม่เพียงพอสำหรับการชำระหนี้ แต่ยังมีโอกาสฟื้นฟูอาชีพ

กลุ่มที่ ๔ สมาชิกที่ขาดความสามารถในการชำระหนี้

: สมาชิกขาดศักยภาพและขาดสามารถในการประกอบอาชีพ และกระแสเงินสดไม่เพียงพอสำหรับการชำระหนี้ ลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ (ผิดนัดชำระหนี้สะสมสม่ำเสมอ มีหนี้สิน ล้นพ้นตัว ถูกฟ้องร้องดำเนินคดี ถึงแก่กรรมหรือเงินได้ติดลบ)

/ ตัวอย่างสภาพปัญหา...

ตัวอย่างสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา

ลูกหนี้ค้างชำระ สภาพปัญหาสมาชิก	แนวทางแก้ไข
ประกอบอาชีพได้ตามปกติ แต่ไม่มาชำระหนี้ตามกำหนด	- สหกรณ์ส่งเจ้าหน้าที่สหกรณ์หรือกรรมการออกไปเยี่ยมเยียนสมาชิกบ่อยขึ้น - สหกรณ์จัดทำโครงการพิเศษ เช่น ลดค่าปรับ หรือลดดอกเบี้ยเพื่อกระตุ้นให้สมาชิกมาชำระหนี้
ประกอบอาชีพปกติ แต่มีเหตุจำเป็นหรือประสบภัยพิบัติ	- ขยายระยะเวลาชำระหนี้ - การแบ่งชำระหนี้เป็นงวด ๆ - ลดดอกเบี้ย - พักชำระหนี้ คิดดอกเบี้ย และงดคิดค่าปรับ - ส่งเสริมอาชีพหรือเสนอแผนพัฒนาอาชีพตามความเหมาะสม
ชราภาพ/พิการ	- แจ้งให้ทายาทมารับสภาพหนี้ หรือชำระหนี้แทน - เร่งรัดติดตามหนี้จากผู้ค้ำประกัน - งดคิดดอกเบี้ยและค่าปรับ
ไม่อยู่ในพื้นที่/หายสาบสูญ	- ติดตามจากผู้ค้ำประกัน - งดคิดดอกเบี้ยและค่าปรับ - ให้วงเงินกู้สาหรับผู้ค้ำประกันเพื่อกู้ชำระหนี้
ไปทำงานต่างถิ่นกลับมาบางครั้ง	- ให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์ออกมาเยี่ยมเยียนสมาชิกบ่อยๆ - ให้ประธานกลุ่มเป็นผู้ติดตาม ทวงถามหนี้ - ติดตามจากผู้ค้ำประกัน
ย้ายออกนอกพื้นที่ของสหกรณ์	- ติดตามจากผู้ค้ำประกัน - ให้ประธานกลุ่มเป็นผู้ติดตาม - ให้เจ้าหน้าที่สินเชื่อออกไปติดตามอย่างต่อเนื่อง